

Dual Primus Maximus / Πλατό/Βραχίονας

Primus Time!

Μπορεί το Primus Maximus να είναι ένα σύστημα σε υψηλή κατηγορία τιμής και σε περιορισμένη έκδοση, σχεδιασμένο -κατ' αρχήν- ως συλλεκτικό αντικείμενο, αλλά μην έχετε καμία αμφιβολία ότι έχουμε να κάνουμε με ένα πρώτο, δοκιμαστικό, βήμα του ιστορικού κατασκευαστή στο prime time των κορυφαίων αναλογικών πηγών. Ζούμε ιστορικές στιγμές; Θα δείξει...

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΥ

Δεν θα κουραστούν και πολύ οι Γερμανοί... Εκατό κομμάτια είναι μάλλον λίγα και η συλλεκτική τους έκδοση θα εξαντληθεί γρήγορα. Είμαι σίγουρος ότι θα βρεθούν πολλοί που θα δουν το συγκεκριμένο πλατό ως επένδυση, πρωτίστως συναισθηματική και δευτερευόντως οικονομική. Το Primus Maximus έχει όλα τα προσόντα να γίνει, κάποια στιγμή, πραγματικά συλλεκτικό, ως κεφάλαιο της ιστορίας: Ανήκει σε έναν ήδη ιστορικό κατασκευαστή, αποτελεί το πρώτο του προϊόν με την συγκεκριμένη αρχιτεκτονική από τα 80s' και κινείται σε μια υψηλή κατηγορία τιμής. Αρκούν αυτά; Θα εξαρτηθεί από τον τρόπο με τον οποίο θα κινηθεί η Dual στην συνέχεια και το αν θα κεφαλαιοποιήσει μια ενδεχόμενη επιτυχία σε μοντέλα χαμηλότερης κατηγορίας.

Ντιρέκτ Τι;

Είσαι ένας ώριμος (σε ηλικία) αναλογικός audiophile αν θυμάσαι εσένα και τους συμμαθητές σου (τέλος πάντων, κάποιους συμμαθητές σου)

να επιχειρηματολογήσετε ανουσίως υπέρ της μίας ή της άλλης σχολής, άμεσης οδήγησης ή μέσω ιμάντα. Τόσα ξέρατε, τόσα λέγατε... Σε αυτή την περίπτωση θα θυμάσαι, επίσης, ότι, κάποια στιγμή, το direct drive χάθηκε από την αγορά για πολλά χρόνια, εκπροσωπούμενο πότε-πότε από κάποια ιδιαιτερότητα, αφήνοντας την οδήγηση με ιμάντα να απολαύσει το θρίαμβό της. Σίγουρα,

θα έχεις παρατηρήσει ότι τα τελευταία χρόνια η άμεση οδήγηση επιστρέφει, με εκπροσώπους, κυρίως, σε υψηλές κατηγορίες τιμής. Μαντεύω, ότι αυτό οφείλεται στα καλύτερα

ηλεκτρονικά (δηλαδή σε ηλεκτρονικά που κάνουν την ίδια δουλειά με αυτήν που έπρεπε να κάνουν πριν από σαράντα χρόνια, αλλά είναι πολύ φθηνότερα) και στους καλύτερους κινητήρες του είδους.

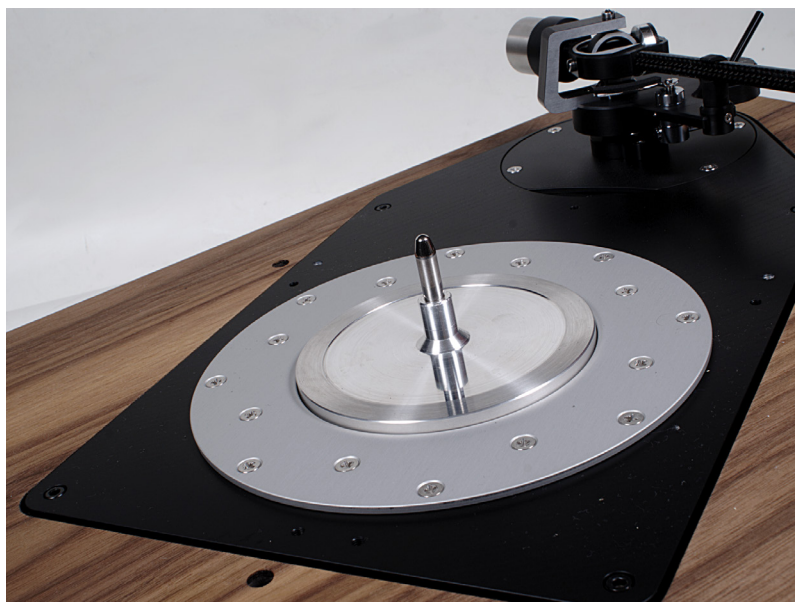
Η ουσία είναι ότι το Primus Maximus είναι, ακριβώς, μια direct drive σχεδίαση, το πρώτο πλατό της εταιρείας με τέτοια αρχιτεκτονική εδώ και δεκαετίες. Τι έχει ένα πλατό direct drive που το κάνει ξεχωριστό; Ας δούμε τι δεν έχει, κατ' αρχήν. Δεν έχει σύγχρονο ή DC πολύτροφο κινητήρα που απαιτεί την ύπαρξη κάποιας σχέσης μετάδοσης για να περιστρέφει το πλατό στις σωστές στροφές. Δεν

έχει ιμάντα, τροχαλία και ανάγκη για ελαστική ανάρτηση ή τοποθέτηση έξω από το σασί. Δεν θα το δείτε ποτέ σε αρχιτεκτονική σασί/υποσασί, αν και η δήλωση αυτή σπκώνει κάποια συζήτηση. Υπήρξε τουλάχιστον ένα τέτοιο μπκάνημα (το Micro Seiki DD20) και το δημοσιογραφικό αυτό άκουσε (χωρίς να επιβεβαιώσει) ότι η αγορά θα πρέπει να περιμένει ένα ακόμη, τουλάχιστον. Ένα direct drive σύστημα βασίζεται σε μια κατασκευή, η οποία περιλαμβάνει, σε μια ενιαία δομή, τον δρομέα (ρότορα) του κινητήρα, τον άξονα του πλατό, το έδρανο και είναι, ενίοτε, διαμορφωμένη ως υποπλατό. Η

αρχιτεκτονική αυτή επιβάλλει λίγες στροφές (στην πράξη, 33, 45 και 78), εξαιρετικά

χαμηλούς κραδασμούς και, με βάση την εμπειρία (του περασμένου αιώνα, πλέον), ένα κλειστό σύστημα ελέγχου. Επειδή το προπατορικό ερώτημα παραμένει και αργά ή γρήγορα θα τεθεί, ας εφαρμόσουμε την τεχνική του πρωθύστερου σχήματος, δηλώνοντας ότι δεν υπάρχει ξεκάθαρος νικητής. Η μετάδοση με ιμάντα δημιουργεί ένα φίλτρο έναντι των κραδασμών αλλά εισάγει μια σειρά από παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα περιστροφής (ανοχές, ελαστικότητες, κλπ) ενώ η άμεση μετάδοση εκμεταλλεύεται μεν την πολύ μεγαλύτερη ροπή του συστήματος ώστε να έχει δυνατότητες για σταθερότερη περιστροφή, απαιτεί όμως πολύ μεγαλύτερη ακρίβεια και έχει, επίσης, μεγαλύτερες απαιτήσεις ως προς τις μηχανολογικές ανοχές. Μη μαλώνετε. Και οι δύο σχολές μπορεί να βγάλουν κορυφαία συστήματα και, ταυτόχρονα, κάθε κατασκευαστής που σέβεται τον εαυτό του μπορεί να τα κάνει θάλασσα.

Η συνταγή: Alfred Langer ά la Dual

Οι της Dual δεν είναι τίποτε χθεσινοί. Για το κορυφαίο μοντέλο τους, αυτό που θα δημιουργήσει τις πρώτες εντυπώσεις και θα τους συστήσει σε μια πολύ υψηλή κατηγορία τιμής, επέλεξαν το σωστό. Δηλαδή μια λύση από έναν ειδικό, δοκιμασμένη και -κατά τα φαινόμενα- υψηλού επιπέδου. Το Primus Maximus βασίζεται στο μπλοκ του κινητήρα που έχει σχεδιάσει ο Alfred Langer. Ο Langer είναι γνωστός μηχανικός του χώρου, έχει την δική του εταιρεία (την Langer, προφανώς) και εξελίσσει το μπλοκ του από το 2007. Δεκατρία χρόνια δεν είναι και λίγα. Μας δημιουργούν σοβαρές προσδοκίες. Ο κινητήρας που χρησιμοποιείται είναι άψηκτος, συνεχούς ρεύματος. Αυτό το “άψηκτος” σημαίνει ότι δεν υπάρχει καμία μηχανική επαφή του δρομέα με τον στάτη και το υπόλοιπο σύστημα, εκτός του εδράνου. Η λειτουργία των ψηκτρών (η οποία δεν είναι του παρόντος να εξηγηθεί) έχει ανατεθεί σε μαγνητικούς αισθητήρες

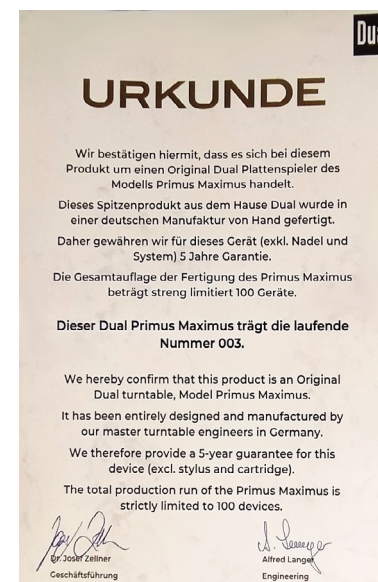
που βασίζονται στο φαινόμενο Hall. Τα πηνία του κινητήρα είναι χωρίς πυρήνα, ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα μαγνητικής υστέρησης. Το έδρανο του κινητήρα χρησιμοποιεί ένα αυτολιπαινόμενο ρουλιμάν για τις ακτινικές δυνάμεις και επιφάνεια από πολυαμίδιο για τις αξονικές (οι οποίες περιλαμβάνουν και το βάρους περίπου τριών κιλών πλατό). Ο κλειστός βρόχος ελέγχου της ταχύτητας περιστροφής είναι πλήρως αναλογικός και βασίζεται σε οπτικούς αισθητήρες. Το σύστημα του Langer προσφέρει τρεις ταχύτητες περιστροφής (33, 45 και 78σαλ) με δυνατότητα μικρομετρικής ρύθμισης. Το μόνο που θα χρειαστείτε είναι ένα λεπτό καταβίδι (παρέχεται) έναν στροβοσκοπικό δίσκο (δεν παρέχεται, κακώς κατά την γνώμη μου, σε αυτή την κατηγορία τιμής) και λίγη υπομονή. Κατά την άποψή μου, ένα ενσωματωμένο φωτιζόμενο στροβοσκοπιο θα αναβάθμιζε το όλο σύστημα κυρίως αισθητικά αλλά και λειτουργικά. Ο χρόνος εκκίνησης είναι 5 δευτερόλεπτα. Η

Dual, “έδεσε” το μπλοκ του Langer με έναν ολοκαίνουριο βραχίονα. Είναι μια ευθύγραμμη σχεδίαση με στέλεχος από ανθρακονήματα και head shell από αλουμίνιο, η οποία χρησιμοποιεί μια καθαρόαιμη (δηλαδή τεσσάρων σημείων) καρτανική ανάρτηση με τμήματα από αλουμίνιο, και κορυφαία ποιότητας έδρανα. Η ρύθμιση της δύναμης ανάγνωσης και της δύναμης αντιολίσθησης γίνεται με ελατήρια, μέσω βαθμονομημένων ρυθμιστικών, το αντίβαρο έχει ελαστική απόσβεση και υπάρχει δυνατότητα ρύθμισης του VTA και του αζιμουθίου της κεφαλής. Όλο το σύστημα που περιλαμβάνει τον βραχίονα και το μπλοκ του κινητήρα είναι τοποθετημένο σε μια πλάκα αλουμινίου 10 χιλιοστών μέσω αποσβεστικών υλικών. Ο πλίνθος του Primus Maximus είναι κατασκευασμένος από MDF, με φινιρίσμα το οποίο επιλέγεται από τον χρήστη. Ο βραχίονας είναι εφοδιασμένος με το κλασικό mi-ni-DIN για την σύνδεση του καλωδίου προς το phono. Μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει αυτό που επιθυμεί, αν και η Dual προσφέρει ένα καλώδιο που φαίνεται πολύ καλής ποιότητας. Η στήριξη του πλατό στην επιφάνεια όπου θα τοποθετηθεί γίνεται από τέσσερα βαριά πέλματα τα οποία είναι ρυθμιζόμενα και έχουν έναν ελαστικό δακτύλιο για πρόσθετη απομόνωση. Το σύστημα που είχαμε στην διάθεσή μας για δοκιμή ήταν εφοδιασμένο με την κεφαλή Quintet Bronze της Ortofon.

Άλλα κόλπα...

Το αρχικό set-up δεν θα κουράσει και πολύ. Οι ρυθμίσεις του βραχίονα είναι προφανείς και το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να τοποθετήσετε το Primus Maximus σε μια καλή επιφάνεια, να βάλεις το πλατό, να το συνδέσεις στον

προενισχυτή και έφυγες. Μισό λεπτό... Δώστε βάση στην “καλή επιφάνεια”, επειδή εδώ μιλάμε για ένα σύστημα χωρίς ανάρτηση (μόνο με αποσβέσεις στα σημεία στήριξης και στην βάση των μηχανικών μερών). Επομένως απαιτείται προσοχή, ίσως μεγαλύτερη από αυτή ενός τυπικού αναρτημένου συστήματος. Η οριζόντιωση πάντως, γίνεται πολύ εύκολα καθώς τα σημεία στήριξης περιστρέφονται άνετα. Η αίσθηση από την χρήση του πλατό είναι πολύ θετική. Η εκκίνηση είναι γρήγορη και η μεγάλη ροπή επιτρέπει το άνετο καθάρισμα του δίσκου. Για να είμαι απολύτως ειλικρινής το Primus Maximus είναι το πρώτο direct drive πλατό που δοκιμάζω τα (πολλά) τελευταία χρόνια. Νομίζω ότι το προηγούμενο ήταν ένα Technics (οπότε... καταλαβαίνετε το ιστορικό πλαίσιο) και η πρώτη εντύπωση ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα: Όντας -προφανώς- συνηθισμένος στον ήχο των συσκευών με ιμάντα, μου ήταν άμεσα αντιληπτό ότι το προφίλ του θορύβου του Primus Maximus ήταν τελείως διαφορετικό, κάτι που πολύ πιθανώς οφείλεται στην αρχιτεκτονική του. Κατ’ αρχήν, οι στάθμες του θορύβου ήταν ιδιαίτερα χαμηλές, ίσως οι χαμηλότερες που έχω ακούσει τα τελευταία χρόνια. Το υπόβαθρο είναι πολύ σκοτεινό, επάνω του προβάλλονται πολλές λεπτομέρειες, περιλαμβανομένων και των όποιων προβλημάτων στο τράκινγκ (οφειλόμενα στην κεφαλή, στην γεωμετρία, στις ρυθμίσεις των δυνάμεων ή, απλώς, στην φθορά του δίσκου). Αυτά τα πράγματα, συχνά, κρύβονται κάτω από τους μηχανικούς θορύβους, ακόμη και σε ένα πολύ καλό σύστημα. Στην συνέχεια, απουσιάζει η ασάφεια στην στερεοφωνική εικόνα που έχουν τα αναλογικά συστήματα, συχνά με την μορφή μιας “μεγάλης εικόνας”, εκεί

που δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα. Η απουσία θορύβων συνδυάζεται άψογα με ένα πολύ καλό χαμηλό, ήπια εμφατικό, μέχρι το όριο που απλώς τονίζεται η κρίσιμη (και ενδιαφέρουσα) περιοχή του μπάσου και των κρουστών, χωρίς να ενοχλεί καθόλου. Ο ρυθμός ρολάριε ευχάριστα και το foot-tapping είναι αναπόφευκτο. Βρήκα πολύ ενδιαφέρουσα την διάθεση που δημιουργεί το Primus Maximus να ζητήσεις κι άλλη στάθμη, κάτι που τα αναλογικά συστήματα δεν ευνοούν γενικώς. Εδώ, αυτό δεν υπάρχει καθόλου! Ένα “σωστό” μηχανικό μέρος, ευνοεί φυσικά μια καλή κεφαλή και την αφήνει να κάνει τα δικά της. Πιθανότατα, στην Quintet Bronze οφείλεται η πολύ καλή στερεοφωνική εικόνα και, σίγουρα, σε αυτήν πρέπει αποδώσει κάποιος, το πολύ καλό, δεμένο και φωτεινό μεσαίο του συστήματος, την αίσθηση της τονικής ισορροπίας, τις γρήγορες, με καλή έκταση και ισορροπημένα λαμπρές υψηλές συχνότητες και τον πολύ καλό αρμονικό πλούτο που αποδίδει το μεγάλο Dual. Δεν είμαι σίγουρος ότι ένα προϊόν με

περιορισμένη έκδοση “μετράει” ως κανονικό, αλλά οφείλω να ομολογήσω ότι, εδώ, οι Γερμανοί έχουν πετύχει κάτι σημαντικό. Το Primus Maximus είναι μια πολύ καλή περίπτωση αναλογικής πηγής, με σοβαρά ηχητικά χαρίσματα της οποίας η δομή αφήνει σοβαρές υποσχέσεις για ένα ανάλογης ποιότητας προϊόν με κανονική διαθεσιμότητα και, ίσως, άλλη τιμή. Αν μου έπεφτε λόγος, θα έδινα το πράσινο φως για μια τέτοια εξέλιξη (με το direct drive του Langer ή κάτι αντίστοιχο), αλλά από την θέση μου, μπορώ απλώς να περιμένω! Όσο για αυτόν που, τελικώς, θα αποκτήσει το “Νούμερο Τρία” (το πλατό της δοκιμής), καλορίζικο, τυχερέ! (vb)

INFO: Ακουστική Κρήτης

τηλ.: 28210 97508

(210 9649420 για την Αθήνα),

<http://www.akoustiki-kritis.com/>,

<https://www.dual-plattenspieler.eu/>

OVERVIEW

Dual Primus Maximus

Περιγραφή: Πλατό/Βραχίονας
Αρχιτεκτονική: Πλατό/Υποπλατό. Πλατό από αλουμίνιο, 2,5kg
Κινητήρας/Μετάδοση: DC/Hall με κλειστό βρόχο ελέγχου, Άμεσης οδήγησης
Περιστροφή: 33, 45, 78σαλ, δυνατότητα μικρομετρικής ρύθμισης
Πλίνθος: MDF, εσωτερικό σασί από αλουμίνιο 10mm για τα μηχανικά μέρη
Βραχίονας: Ευθύγραμμος, (221mm), στέλεχος από ανθρακονήματα, καρτανική ανάρτηση, ρύθμιση δύναμης ανάγνωσης με ελατήριο, ρύθμιση δύναμης αντιολίσθησης με ελατήριο, δυνατότητα ρύθμισης VTA/Αζιμουθίου
Κεφαλή: Ortofon Quintet Bronze (κινητού πηνίου, Fine Line)
Διαστάσεις: 450x370x155 (mm, πxβxυ)

Τιμή: €7.400